

Sygn. akt VII U 2439/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Zabrocka

Protokolant: st. sekr. sądowy Alina Bastuba

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2014 r. w Gdańsku

sprawy Z. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 18 września 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. i przyznaje ubezpieczonemu Z. S. (1) prawo do emerytury od 4 czerwca 2013r.

Sygn. akt VII U 2439/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu Z. S. (1) prawa do emerytury w oparciu o ustalenie, iż na dzień 01 stycznia 1999 r. nie udowodnił on wymaganego przez prawo 15 – letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych pozwany nie uwzględnił okresu zatrudnienia od dnia 23 marca 1992 roku do 30 kwietnia 1998 roku z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno- Usługowym (...) Sp. z o.o. z uwagi na fakt, iż w zakład pracy wystawiając zaświadczenie potwierdzające pracę w szczególnych warunkach z dnia 19 września 2001 roku nie powołał się na stosowne przepisy resortowe. Ponadto pozwany nie uwzględnił okresu od 02 maja 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku z tytułu zatrudnienia skarżącego w Odlewni (...) Sp. z o.o. w T. bowiem w wystawionym świadectwie pracy w szczególnych warunkach nie wskazano rodzaju pracy zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł wnioskodawca. W uzasadnieniu wyjaśnił, do bezspornego, uznanego przez ZUS okresu należy doliczyć pracę w okresie od 23 marca 1992 roku do 30 kwietnia 1998 roku świadczoną w Przedsiębiorstwie (...).

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w spornej decyzji .

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony Z. S. (1) urodzony dnia (...), z zawodu spawacz, odlewnik, w dniu 21 maja 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach. W chwili złożenia wniosku ubezpieczony nie był członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

okoliczności bezsporne, vide : akta rentowe : wniosek ubezpieczonego o emeryturę tom III –k. 1-3 akt rentowych

Pozwany ustalił, że ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 29 lat, 3 miesiące i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 28 lat, 2 miesiące i 17 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 1 miesiąc i 3 dni okresów nieskładkowych. W ocenie pozwanego ubezpieczony udowodnił 14 lat, 2 miesiące i 4 dni pracy w warunkach szczególnych. Jednakże niniejsze postępowanie wykazało, że ubezpieczony legitymuje się przeszło 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

dowód: akta rentowe : karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego – tom III k. 70, decyzja pozwanego z dnia 18 września 2013 r. – tom III k. 69

Decyzją z dnia 18 września 2013 roku pozwany odmówił skarżącemu prawa do emerytury z uwagi na nieudowodnienie przez wnioskodawcę 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

dowód: akta rentowe : decyzja pozwanego z dnia 18 września 2013 r. – tom III k. 69

W okresie od 23 marca 1992 roku do 30 kwietnia 1998 roku ubezpieczony Z. S. (1) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Produkcyjno - Usługowym (...) Sp. z o.o., gdzie pracował naprzemiennie jako murarz pieców oraz wytapiacz metali. Powyższa zmienność polegała na tym, iż wnioskodawca przez jeden tydzień wykonywał prace murarskie w nocy, a przez kolejny tydzień świadczył pracę w ciągu dnia zajmując się obsługą pieca do wytapiania żeliwa.

Praca skarżącego w charakterze murarza polegała na remoncie pieca o średnicy 600 metrów , który to piec ubezpieczony wymurowywał od środka . Cegła , którą wnioskodawca pokrywał piec od wewnątrz nieustannie wypalała się , dlatego stale trzeba było ją uzupełniać. W związku z powyższym po każdej dniówce korzystania z pieca wykonywano jego obmurówkę. W/w czynności ubezpieczony wykonywał w ciągu nocy, bowiem za dnia piec był używany, a w przedsiębiorstwie odbywała się produkcja.

W trakcie pracy na stanowisku wytapiacza metali skarżący zajmował się obsługą pieca, który topił złom. Do obowiązków wnioskodawcy należało odpowiednie ustawienie dmuchawy, pilnowanie aby w piecu nie znalazło się za dużo żeliwa, oraz wypuszczanie żeliwa po wytopieniu. Ponadto ,po co trzecim wytopie ubezpieczony musiał wyszlakować piec. Powyższa czynność polegała na tym , iż skarżący otwierał otwór z którego wypływała płynna szlaka. Następnie skarżący zabezpieczał otwór, wówczas piec był przygotowany do kolejnego wytopu.

Przedsiębiorstwo ,poza ubezpieczony zatrudniało jeszcze jednego pracownika, który zajmował tożsame stanowisko oraz naprzemiennie ze skarżącym pracował odpowiednio jako murarz albo wytapiacz. Ponadto było dwóch pracowników rezerwowych, którzy zastępowali podstawowych pracowników, w czasie gdy któryś z nich doznał przeszkody w świadczeniu pracy.

W kolejnym spornym okresie tj. od 02 maja 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca był pracownikiem Odlewni (...) Sp. z o.o. w T.. W/w przedsiębiorstwo było następcą prawnym Przedsiębiorstwa Produkcyjno -

Usługowego (...) Sp. z o.o. W związku z powyższym ubezpieczony w dalszym ciągu wykonywał tożsamą pracę tzn. naprzemiennie w pełnym wymiarze czasu pracował w charakterze murarza lub wytapiacza.

Podczas pracy w przedsiębiorstwie (...) oraz w Odlewni (...) ubezpieczony otrzymywał dodatek do wynagrodzenia – „szkodliwe” oraz przysługiwało mu dodatkowych 5 dni urlopu w ciągu roku.

Pracownikiem przedsiębiorstwa (...), następnie Odlewni (...) był także Z. S. (2) zatrudniony na stanowisku zalewacza form odlewniczych.

dowód: akta sprawy : zeznania świadka Z. S. (2)- k. 30-31 , akta osobowe – k. 16, zeznania ubezpieczonego Z. S. (1) – k. 31 w związku z 29-30

dowód: akta rentowe : świadectwo pracy – k. 21, pismo – k. 23, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – k. 25, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach – k. 27,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach pozwanego organu, oraz aktach osobowych ubezpieczonego ze spornego okresu, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania ubezpieczonego oraz świadka Z. S. (2) tym bardziej, że korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami ubezpieczonego, które co do zasady Sąd uznał za przekonujące. W szczególności podkreślenia wymaga, że zgromadzimy w sprawie materiał dowodowy w tym zeznania wzajemnie się uzupełniając, stworzyły spójną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie ubezpieczonego Z. S. (1) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15 –letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 poz. 1440 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Podkreślenia wymaga, iż art. 184 ust 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. nr 637) z dniem 01 stycznia 2013r., co skutkuje tym iż od 01 stycznia 2013

r. celem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie ma konieczności spełniania przez ubezpieczonych przesłanki rozwiązania stosunku pracy.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale III

(prace w hutnictwie i przemyśle materiałowym) pod pozycją 22 wskazano prace przy obsłudze żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych.

Ponadto w wykazie A – prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale XIV (prace różne) pod pozycją 10 wymienione są prace murarskie przy naprawie na gorąco pieców przemysłowych, sklepień paleniskowych w parowozach i żeliwiaków.

Pomocniczo wskazać należy również, że w wykazie A, stanowiącym załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. z dnia 29 czerwca 1985 roku) w dziale III (prace w hutnictwie i przemyśle materiałowym) pod pozycją 22 (prace przy obsłudze żeliwiaków, rozlewni i ich urządzeń pomocniczych) w pkt 20 wymieniono stanowisko wytapiacza.

Z kolei z dziele XIV (prace różne) wykazu A stanowiącego załącznik do w/w Zarządzenia pod pozycją 10 (prace murarskie przy naprawie na gorąco pieców przemysłowych, sklepień paleniskowych w parowozach i żeliwiaków) w pkt 5 wskazano stanowisko murarza pieców i urządzeń przemysłowych.

Wskazać również należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 04 czerwca 2013 r. osiągnął 60 rok życia. Wnioskodawca na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy za pracę w szczególnych warunkach może zostać uznany okres pracy skarżącego od dnia 23 marca 1992 roku do 30 kwietnia 1998 roku z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie produkcyjno- Usługowym (...) Sp. z o.o. oraz od dnia 02 maja 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku z tytułu zatrudnienia skarżącego w Odlewni (...) Sp. z o.o. w T.

Opierając się o zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony w spornym okresie czasu tj. od dnia 23 marca 1992 roku do 30 kwietnia 1998 roku oraz od maja 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku świadczył pracę w szczególnych warunkach jako murarz pieców i urządzeń przemysłowych oraz wytapiacz – tj. zajmował stanowiska o których mowa w wykazie A, stanowiącym załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego.

W tym miejscu należy wskazać, iż Sąd podziela stanowisko, zgodnie z którym zarządzenia resortowe nie stanowią źródeł powszechnie obowiązującego prawa, i stanowią jedynie pomocnicze akty prawa niższego rzędu oraz dokumenty dotyczące jedynie konkretnych zakładów pracy, do których odwoływali się poszczególni pracodawcy, wskazując w dokumentacji pracowniczej (świadczeniach wykonywania pracy w warunkach szczególnych) na rodzaje wykonywanej przez pracowników pracy. Kluczowym i podstawowym dokumentem w tym zakresie pozostaje cytowane powyżej rozporządzenie. Wypowiedział się bowiem w powyższym zakresie Sąd Najwyższy, wskazując, iż źródłem prawa do emerytury za pracę w szczególnych warunkach jest ustawa z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Nie jest nim natomiast zarządzenie resortowe, jako że nie stanowi źródła prawa (art. 87 Konstytucji). Wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mają natomiast charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., I UK 403/11).

W ocenie Sądu na fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach znajduje potwierdzenie w znajdujących się w aktach rentowych świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w których pracodawca w sposób precyzyjny określił rodzaj wykonywanej pracy zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem.

Niewątpliwie faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonego został potwierdzony zeznaniami świadka – współpracownika ubezpieczonego ze spornych okresów zatrudnienia – który wskazał, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w warunkach szczególnych prace wytapiacza metali oraz murarza pieców. Należy wskazać, iż świadek Z. S. (1) stanowi dla Sądu wiarygodne osobowe źródła dowodowe, ponieważ pracował w przedsiębiorstwach w okresach pokrywających się z zatrudnieniem ubezpieczonego. W związku z powyższym należało uznać, iż świadek posiada dokładną wiedzę na temat tego, czym w czasie pracy zajmował się wnioskodawca.

W ocenie Sądu Okręgowego, wobec udowodnienia wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony Z. S. (1) spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a także spełnił przesłankę udokumentowania stażu co najmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W konkluzji Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 18 września 2013 r. i przyznał ubezpieczonemu Z. S. (1) prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 04 czerwca 2013 roku (tj. od daty ukończenia przez odwołującego się 60 roku życia).

/-/ SSO Elżbieta Zabrocka